**НАФТСО**

www.naftso.org

1606 София, ул. „Дамян Груев“ № 29 А, ет. 2
(в сградата на „Интендантско обслужване“ ЕАД)
За кореспонденция: 1606 София, бул. „Ген. Тотлебен“ № 8, пощенска кутия 11
моб.тел: 0879 49 66 00; e-mail: office@naftso.org

**НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ФИРМИ ЗА ТЪРГОВСКА СИГУРНОСТ И ОХРАНА**
Изх.№ 466 / 19.07.2022 г.

# Анализ

за изменението на цените на енергоносителите и инфлацията и отражението им върху изпълнението на охранителните услуги свързани пряко с използване на специализирани автомобили за инкасо, охрана с реакция по сигнали от СОТ, охрана при транспортиране на ценни пратки и товари и физическа охрана

През 2022 г. инфлацията достигна до 30.78%. Наблюдава се трайна тенденция към драстично повишаване на цените на енергоресурсите, в частност производни на нефтопродуктите като горива, смазочни материали и други консумативи. Това доведе до рязък скок в цените на редица дейности, продукти и охранителни услуги, което налага предприемането на методически и регулаторни мерки за преодоляване на последиците от прогресивната инфлация в цените, с оглед обезпечаване изпълнението и завършването на договори за обществени поръчки и подход при сключване на нови такива.

Промените са възникнали в резултат на непредвидими ситуации и възможности към момента на подготовка, протичане на обществената поръчка и подписване на договорите за предоставяне на охранителните услуги, респективно не са заложени в конкурсната документация и условия за промяна на цените на договори, чието изпълнение е изключително свързано с използване на моторни превозни средства за целите по охрана със специализирани автомобили за инкасо и охрана със реакция по сигнали от СОТ.

От м. септември 2021г. до настоящия момент м. юли 2022г., ( 11 месеца ) цените на горивата се увеличиха с 47%. Прилагаме статистически данни доказващи съответното увеличение на горивата. В допълнение с ПМС№ 37 от 24.03.2022г. бе променена МРЗ за страната с 9,23% от 650.00 лв. на 710.00 лв. считано от 01.04.2022 г. Поради непредвидимостта на тези обстоятелства се създават условия при които невъзможността за запазване на цените са изцяло от обективен характер и не са могли да бъдат предвидени.

В потвърждение на тезата ни за изключителна свързаност на увеличението на цените на енергоносителите и изменението на минималната работна заплата за страната, прилагаме нашето изследване и обосноваване.

А. Изменение дължащо се на промяната в цените на горива, смазочни материали и обслужването на автопатрулните с МПС за охрана със СОТ и МПС за инкасовата дейност.

- Ръст на цените на горивата от 25 септември 2021 г. до 24.06.2022 г. изразяващо се в 47% средно нарастване от 2.29 лв/л на 3.37лв/л. по данни на Fuelo.
https://bg.fuelo.net/prices/date/2021-09-25?lang=bg

Б. Изменение от 9,23% в трудовите възнаграждения на автопатрулните служители, служителите от инкасо и служителите ангажирани в преброяването на инкасираните пари, от дължащо се на ПМС№ 37 от 24.03.2022г. за изменение на минималната работна заплата от 650.00 лв на 710.00 лв.

09.2021

| | А95 | Дизел | Автогаз | Метан | А98 | Дизел+ | А98+ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Средна цена | 2,27 +0,00 | 2,27 +0,00 | 1,18 +0,00 | 1,91 +0,00 | 2,46 +0,00 | 2,61 +0,00 | 2,65 +0,00 |
| Petrol | 2.30 | 2.30 | 1.19 | 1.85 | | 2.58 | 2.66 |
| Lukoil | 2.29 | 2.29 | 1.19 | 2.00 | | 2.63 | 2.66 |
| Shell | 2.29 | 2.28 | 1.19 | | | 2.67 | 2.72 |
| OMV | 2.27 | 2.27 | 1.18 | 1.88 | | 2.65 | 2.69 |
| Eko | 2.29 | 2.29 | 1.19 | 1.81 | | 2.66 | 2.70 |
| Rompetrol | 2.29 | 2.29 | 1.19 | | | | 2.59 |
| Gazprom | 2.29 | 2.29 | 1.18 | 1.91 | 2.53 | 2.43 | 2.53 |
| Круиз | 2.24 | 2.23 | 1.13 | 1.83 | | | 2.40 |
| VM Petroleum | 2.11 | 2.07 | 1.11 | 1.88 | | | 2.30 |
| Dieselor | 2.24 | 2.21 | 1.16 | | | 2.31 | |

23.06.2022г

| | А95 | Дизел | Автогаз | Метан | А98 | Дизел+ | А98+ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Средна цена | 3,37 +0,00 | 3,51 +0,00 | 1,56 +0,00 | 3,50 ↓ -0,01 | 3,57 +0,00 | 3,84 +0,00 | 3,71 +0,00 |
| Petrol | 3.42 | 3.57 | 1.57 | 3.97 | | 3.88 | 3.78 |
| Lukoil | 3.33 | 3.44 | 1.55 | 3.56 | | 3.75 | 3.67 |
| Shell | 3.37 | 3.54 | 1.57 | | | 3.95 | 3.79 |
| OMV | 3.37 | 3.53 | 1.57 | 3.61 | | 3.94 | 3.78 |
| Eko | 3.38 | 3.53 | 1.58 | 3.54 | | 3.90 | 3.79 |
| Rompetrol | 3.37 | 3.52 | 1.57 | | | | 3.66 |
| Gazprom | 3.36 | 3.46 | 1.58 | 3.47 | 3.68 | 3.69 | 3.68 |
| Круиз | 3.39 | 3.50 | 1.48 | 3.54 | | | 3.59 |
| VM Petroleum | 3.31 | 3.44 | 1.50 | 3.54 | | | 3.51 |
| Dieselor | 3.34 | 3.49 | 1.49 | | | 3.59 | |

В договорените месечни цени за охрана на един обект със СОТ - относителната тежест на разходите за горива и поддръжка на МПС възлиза на 70%. Останалите 30% са относителната тежест от цената за издръжката на охранителния състав която зависи от изменението на МРЗ с 9,23%.

В договорените цени за едно инкасо посещение на обект относителната тежест на разходите за горива и поддръжка на МПС възлиза на 70%. Останалите 30% са относителната тежест от цената за издръжката на охранителния състав която зависи от изменението на МРЗ с 9,23%.

С настоящия анализ използваме правната възможност за отправяне мотивирани предложения към Възложителите за изменение на цените на охранителни услуги по договори за охрана със СОТ, охрана при транспортиране на ценни пратки и товари и физическа охрана.

**Приложения:**

За Ваше сведение прилагаме три документа, които третират проблема за преодоляване инфлацията чрез актуализиране на цените по сключени договори, както следва:

1. Агенцията по обществени поръчки е публикувала на сайта си Методическо указание с Изх. №: МУ-1 / 01.04.2022 г., относно: Възможности за индексиране на договори по време на изпълнението им в условия на инфлация.
2. Становище на НАФТСО до Народното събрание и до АОП относно: Предложение за промяна на ч. 116 от ЗОП

**За сведение:**

В Народното събрание е внесен Законопроект за Изменение и допълнение на Закона за Обществените поръчки вх.№47-254-01-53/13.05.2022г. Основанието е актуализиране на цените по договори за обществени поръчки в условията на растяща инфлация.

**Главен секретар на НАФТСО**

**Радослав Христов**

Radoslav Jordanov Hristov
Digitally signed by Radoslav Jordanov Hristov
Date: 2022.07.20 14:53:38 +03'00'

АОП

**МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ**

**АГЕНЦИЯ ПО ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ**

Изх. номер: МУ - 1

Дата: 01.04.2022 г.

# МЕТОДИЧЕСКО УКАЗАНИЕ

**Относно: Възможности за индексиране на договори по време на изпълнението им в условия на инфлация**

Законодателната уредба относно измененията на договорите за обществени поръчки е съобразена със съответните разпоредби от приложимите европейски директиви 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС. Доколкото тази уредба е насочена да не се допуска подмяна на резултата от проведените процедури и заобикаляне на правилата за тяхното провеждане, тя изисква стриктно прилагане. Същевременно, разпоредбите на ЗОП предоставят достатъчно възможности за гъвкаво управление на договорите в различни хипотези.

Видно от анализа на основанията за изменение, предвидени в чл. 116, ал. 1 от ЗОП, изследването на тяхната приложимост неизбежно изисква установяване на конкретните фактически обстоятелства и подвеждането им към правната норма спрямо всяка конкретна поръчка. Поради това, и доколкото всеки договор има собствено съдържание, условия и клаузи в тяхната взаимна връзка, договорени между страните, предоставянето на общо указание за индексиране би довело до игнориране на необходимата преценка за всеки самостоятелен случай, което е недопустимо.

Когато се обсъжда изменение на договор, което засяга единствено цената, основанията, които принципно биха могли да са приложими, в зависимост от конкретните фактически обстоятелства, са предвидени в чл. 116, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗОП.

Промяна в цената на основание чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗОП е допустима само когато възможността за това изначално е предвидена в документацията на поръчката и договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции. Това означава, че в предварително обявените условия трябва да е бил зададен конкретен механизъм, известен на всички заинтересовани лица, който определя точно, ясно и недвусмислено при какви обстоятелства и по какъв начин ще се реализират предвидените изменения или опции.

Спрямо действащи договори, които не съдържат клаузи, които позволяват прилагане на чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗОП, при необходимост от изменение на цената без други промени би могло да се изследва приложимостта на чл. 116, ал. 1, т. 3 от ЗОП. Прилагането на това основание е допустимо когато необходимостта от изменението се налага поради обстоятелства, които възложителят не е могъл да предвиди,

София – 1000
ул. "Леге" № 4

тел.: (02) 9859 71 50
факс: (02) 9859 71 52

aop@aop.bg
www.aop.bg

включително и при полагане на дължимата грижа, и не засяга предмета на договора. Когато като причини се изтъкват промени в пазарните условия, специфики на пазара, процеси или явления, би следвало позоваването на тях да е съпроводено с данни, които ги доказват по безспорен начин. Необходимо е да се установи и наличието на пряка причинна връзка, като се съобрази момента на сключване на договора, други фактори оказали влияние, конкретните договорни клаузи, и пр.

По отношение непредвидимостта са възможни и ситуации, при които са налице обективни обстоятелства, ноторно известни, които водят до драстична промяна в пазарните условия (като напр. бедствия, кризи, война и пр.). В подобна хипотеза би могло да се приеме, че невъзможността за запазване на цените по съществуващите договори се дължи на причини от обективен характер, които не са могли да бъдат предвидени.

В този аспект, общ извод може да се направи единствено относно наличието на ноторно известни обективни обстоятелства, за които се приема, че не биха могли да бъдат предвидени. От там нататък, за да се приложи чл. 116, ал. 1, т. 3 от ЗОП е необходимо да се обоснове и докаже, че именно тези обстоятелства, в пряка причинна връзка, налагат промяна в цената. Тази преценка няма как да бъде обща, а подлежи на изследване и обосноваване за всеки конкретен договор.

От съществено значение при промяна на цената в хипотезата на трайно растяща инфлация, е да бъдат определени специфични индекси или комплекс от такива, според съответния предмет на поръчката, които да бъдат наблюдавани и да служат като база за актуализация. С оглед обективност и недопускане на възможности за злоупотреби, би било уместно разработването на методики, съдържащи комплекс от индекси, при отчитане спецификите на отделните стопански сектори и браншове по начин, който позволява реално и точно отчитане на промените във всички ценообразуващи елементи и относителната тежест на всеки от тях, така че индексираната цена да отразява действителните изменения, дължащи се на непредвидените обстоятелства. Конкретното съдържание и механизъм за определяне на цените предполагат познания и експертиза по съответния предмет на поръчката относно формирането на цената и възможните подходи за индексирането й, за което е необходимо ангажирането на браншови организации и органи със съответната компетентност в областта. Доколкото разработването на подобна методика предполага специални знания извън сферата на компетентност на АОП, агенцията може да изрази принципно отношение от гледна точка уредбата на обществените поръчки.

Следва да се има предвид, че използването на този подход спрямо вече действащи договори изисква съобразяване с множество въпроси, в т.ч. и относно ограничението, предвидено в чл. 116, ал. 2 от ЗОП относно допустимия максимален размер на увеличението на общата стойност на поръчката. Като част от въпросите, които задължително следва да бъдат уредени, е да се определи моментът, от който ще е приложимо отчитането на разработените инфлационни индекси. Доколкото този момент ще е различен за всеки отделен договор, в зависимост от етапа на неговото изпълнение, задължително следва да се определи и обхватът на приложимост на индексирането от гледна точка изпълнени и неизпълнени дейности.

В заключение следва да се отчита, че изменението на договора е правна възможност за страните, и е едно от възможните решения във всеки случай, за което е

необходимо тяхното съгласие. Преценката дали са налице изискуемите от закона предпоставки винаги се извършва от възложителя за всеки отделен договор и съобразно относимите фактически обстоятелства, доколкото той носи отговорността за законосъобразното възлагане и изпълнение на обществената поръчка.

**ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:** П

**ГЕОРГИ НИКОЛОВ**

**НАФТСО**
www.naftso.org

1606 София, бул. „Ген. Тотлебен“ № 8, пощенска кутия 11
e-mail: naftso@abv.bg или office@naftso.org
моб.тел: +359 879 49 66 00

**НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ФИРМИ ЗА ТЪРГОВСКА СИГУРНОСТ И ОХРАНА**
Изх.№ 462 / 24.06.2022 г.

**ДО МИРОСЛАВ ИВАНОВ**
**ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НС**
Miroslav.Ivanov@parliament.bg, infocenter@parliament.bg,

**КОПИЕ ДО МИЛЕН МАТЕЕВ**
**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ ВЪПРОСИ В НС**
47_kkpv@parliament.bg, Milen.Mateev@parliament.bg

**КОПИЕ ДО ГЕОРГИ НИКОЛОВ**
**ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА АОП**
aop@aop.bg

# СТАНОВИЩЕ

**на Национална асоциация на фирми за търговска сигурност и охрана (НАФТСО)**

**ОТНОСНО:** Предложение за промяна и допълнение на чл. 116 от ЗОП

С оглед на настоящата ситуация към месец юни 2022 г. *(бърза и чувствително нарастваща инфлация и актуализиране на минималната работна заплата)*, считам за навременно и правилно изменянето на чл. 116 от ЗОП и поставянето на ясни и точни критерии, по които възложителите да имат не само правото, но и задължението да променят цените по договорите по обществените поръчки в съответствие с действителната обстановка. Промените трябва да са насочени към бързото преодоляване на затрудненията в изпълнението на услугите, породени от значителното нарастване на цените на ключови за осъществяването на предмета на договорите елементи *(труд, електроенергия, горива и т.н.)*. Поради това с настоящето предлагам на Вашето внимание конкретно предложение за изменение на чл. 116, ал. 1, т. 1 и 3 от ЗОП, с което да се защитават интересите както на възложителите, така и на стопанските субекти, а именно:

***Изменение на договор за обществена поръчка и рамково споразумение***

***Чл. 116.*** *(1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2018 г., в сила от 01.03.2019 г.) Договорите за обществени поръчки и рамковите споразумения могат да бъдат изменяни когато:*

*1. промените са предвидени в документацията за обществената поръчка и в договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции; обхватът и естеството на възможните изменения или опции, както и условията, при които те могат да се използват, не трябва да води до промяна в предмета на поръчката или на рамковото споразумение;*

**Предложение за промяна на точка 1:**

След думите „включително клаузи за изменение на цената или опции“ да се добавят думите „ ,в т.ч. като в документацията за обществената поръчка и в договора изрично се включват такива клаузи и относно индексация на цените при нормативно увеличаване на ценообразуващ елемент – с процента на промяната, считано от датата на същата.

*3. поради обстоятелства, които при полагане на дължимата грижа възложителят не е могъл да предвиди, е възникнала необходимост от изменение, което не води до промяна на предмета на договора или рамковото споразумение;*

**Предложение за допълнение на текста на точка 3**

В края на настоящия текст да се добави „при договори с продължителност по-голяма от 12 (дванадесет) месеца за обстоятелство, което възложителят не е могъл да предвиди, се счита и инфлация по-висока от 0,5% на тримесечие“;

**Мотив:**

Горните промени (нормативно увеличаване на ценообразуващ елемент – минимална работна заплата, допълнителни възнаграждения по КТ, осигуровки за сметка на работодателя - и/или инфлация над определен размер) неминуемо предизвикват завишаване на разходите на изпълнителя, което завишение, ако не бъде компенсирано от възложителя, ще затрудни значително изпълнението на поръчката и ще доведе до снижаване на качеството на предлаганата услуга.

Във връзка с горното, индексацията на договорите по обществени поръчки при горните обстоятелства би трябвало да се счита за задължителна от страна на възложителите.

С уважение,

**Главен секретар на НАФТСО**

**Радослав Христов**

Radoslav Jordanov Hristov

Digitally signed by Radoslav Jordanov Hristov
Date: 2022.07.20 14:37:08 +03'00'